

NACIONALINĖ TEISMŲ ADMINISTRACIJA

Biudžetinė įstaiga, L. Sapiegos g. 15, LT-10312 Vilnius, tel. (8 5) 268 5186, faks. (8 5) 268 5187, el. p. info@teismai.lt.
Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188724424

Teisėjų tarybai

2019-01-16

Nr. 4R-46-(1.17)

DĖL DUOMENŲ APSAUGOS PAREIGŪNO ATASKAITOS PATEIKIMO

Atsižvelgiant į tai, kad teismų sistemai yra paskirtas vienas duomenų apsaugos pareigūnas, kuris, kaip numatyta Bendrojo duomenų apsaugos reglamento 38 straipsnio 4 dalyje, tiesiogiai atsiskaito duomenų valdytojo aukščiausio lygio vadovybei, Teisėjų tarybai teikiame Lietuvos Respublikos teismų ir Nacionalinės teismų administracijos duomenų apsaugos pareigūno ataskaitą (toliau – Ataskaita).

Teisėjų tarybai siūlytina pavesti Nacionalinei teismų administracijai išsiųsti Ataskaitą Lietuvos Respublikos teismams.

PRIDEDAMA. Ataskaita, 4 lapai.

Direktorė

Reda Molienė

Inga Dauparaitė, tel. (8 5) 251 4180, el. p. inga.dauparaite@teismai.lt

(originalas nebus siunčiamas)

LIETUVOS
TEISMAI

**LIETUVOS RESPUBLIKOS TEISMŲ IR NACIONALINĖS TEISMŲ ADMINISTRACIJOS
DUOMENŲ APSAUGOS PAREIGŪNAS
ATASKAITA**

2019 m. sausio 14 d. Nr. 38-195
Vilnius

Pasirengimas asmens duomenų apsaugos reformai nacionaliniu lygmeniu

Europos Sąjungoje 2016 m. balandžio 27 d. buvo priimti du svarbūs teisės aktai, kurie buvo esminiai Europos Sąjungos valstybėms narėms rengiantis asmens duomenų apsaugos reformai, – Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas¹ (toliau – Reglamentas) ir Duomenų apsaugos direktyva, skirta policijos ir baudžiamosios teisenos institucijoms² (toliau – Policijos direktyva).

Priėmus minėtus teisės aktus, Europos Sąjungos valstybėms narėms buvo duotas dvejų metų pereinamasis laikotarpis, per kurį jos turėjo pasiruošti Reglamento įgyvendinimui ir taikymui, atitinkamai pertvarkyti nacionalines duomenų apsaugos institucijas bei priimti ir paskelbti teisės aktus, įgyvendinančius Policijos direktyvą.

Rengiantis Reglamento ir Policijos direktyvos įgyvendinimui Lietuvoje, valstybės politiką asmens duomenų apsaugos srityje formuojantys ir įgyvendinantys bei įstatymų iniciatyvos teisę turintys subjektai parengė Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymo Nr. I-1374 pakeitimo įstatymo (toliau – ADTAĮ) ir Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų vykdant policijos ir teisminį bendradarbiavimą baudžiamosiose bylose, teisinės apsaugos įstatymo Nr. XI-1336 pakeitimo įstatymo projektus.

Nacionalinė teismų administracija (toliau – Administracija), atsižvelgdama į tai, kad Reglamentas, *inter alia*, taikomas ir teismų bei kitų teisminių institucijų veiklai, pagal kompetenciją teikė pastabas ADTAĮ projekto rengėjams, atkreipdama dėmesį į būtinumą spręsti dėl asmens duomenų tvarkymo ypatumų teismuose sureguliuavimo. Teisėjų taryba taip pat kreipėsi į Lietuvos Respublikos Vyriausybę prašydama spręsti dėl asmens duomenų tvarkymo ypatumų teismuose nustatymo įstatymų lygmeniu, tačiau nei į Teisėjų tarybos, nei į Administracijos pateiktas pastabas atsižvelgta nebuvo.

Pažymėtina, kad dėl valstybės politiką asmens duomenų apsaugos srityje formuojančių institucijų vadovų kaitos ir užsitęsusių politinių diskusijų naujos redakcijos Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas ir Policijos direktyvą įgyvendinantis įstatymas³ buvo priimti tik 2018 m. birželio 30 d. (įsigaliojo 2018 m. liepos 16 d.), t. y. praėjus daugiau nei mėnesiui nuo Reglamento tiesioginio taikymo pradžios⁴ ir daugiau nei du mėnesius vėluojant įgyvendinti Policijos direktyvą. Taigi, Lietuva buvo viena iš 8 Europos Sąjungos valstybių narių, kurios nespėjo pasiręsti Reglamento taikymui⁵. Negana to, asmens duomenų tvarkymo ypatumai teismuose taip ir nebuvo įtvirtinti įstatymo lygmeniu. Šios aplinkybės turėjo įtakos Teisėjų tarybai ir Administracijai priimant atitinkamus sprendimus, susijusius su Reglamento įgyvendinimu ir taikymu teismų sistemoje, ypač siekiant užtikrinti, kad asmens duomenų tvarkymo teismuose teismams vykdant teisingumą (teisminius įgaliojimus) teisinis reguliavimas atitiktų Reglamento reikalavimus.

¹ 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2016/679 dėl fizinių asmenų apsaugos tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo ir kuriuo panaikinama Direktyva 95/46/EB (Bendrasis duomenų apsaugos reglamentas) (OL 2016 L 119, p. 1).

² 2016 m. balandžio 27 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva (ES) 2016/680 dėl fizinių asmenų apsaugos kompetentingoms institucijoms tvarkant asmens duomenis nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas arba bausmių vykdymo tikslais ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, ir kuriuo panaikinamas Tarybos pamatinis sprendimas 2008/977/TVR (OL 2016 L 119, p. 89).

³ Lietuvos Respublikos asmens duomenų, tvarkomų nusikalstamų veikų prevencijos, tyrimo, atskleidimo ar baudžiamojo persekiojimo už jas, bausmių vykdymo arba nacionalinio saugumo ar gynybos tikslais, teisinės apsaugos įstatymas.

⁴ Reglamentas tiesiogiai taikomas nuo 2018 m. gegužės 25 d.

⁵ Reglamento taikymui nespėjo pasiruošti Belgija, Bulgarija, Kipras, Čekija, Graikija, Vengrija, Slovėnija ir Lietuva.

Pagrindiniai duomenų apsaugos pareigūno atlikti darbai

Administracija, siekdama užtikrinti vieningą praktiką aiškinant ir taikant Reglamento nuostatas, taip pat įvertinusi teismų sistemai skiriamų finansinių bei žmogiškųjų išteklių trūkumą bei vykdydama Teisėjų tarybos pavedimą, paskyrė duomenų apsaugos pareigūną Lietuvos Respublikos teismams ir Administracijai⁶.

Atsižvelgiant į tai, kad Reglamente didelis dėmesys skiriamas asmens duomenų valdytojų atskaitomybei, 2018 metų II–IV ketv. vyko intensyvūs darbai siekiant įgyvendinti Reglamento nuostatas teismų sistemoje. Svarbus vaidmuo ir dideli iššūkiai teko duomenų apsaugos pareigūnui, kuris, glaudžiai bendradarbiaudamas su teismais, valstybės politiką asmens duomenų apsaugos srityje formuojančiais ir įgyvendinančiais subjektais, Teisėjų taryba, Administracijos vadovybe ir Administracijos struktūriniais padaliniais, atliko šiuos pagrindinius darbus asmens duomenų apsaugos srityje:

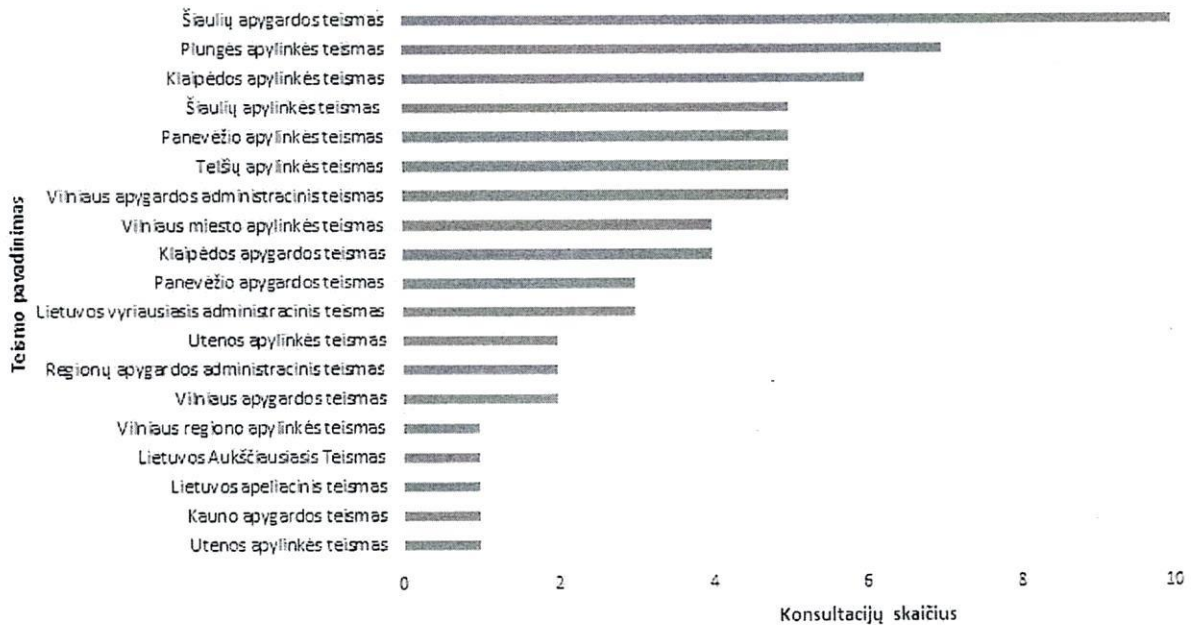
- 1) išgrynino tipinius asmens duomenų srautus teismuose ir Administracijoje bei parengė Administracijos duomenų tvarkymo veiklos įrašų žurnalą ir pavyzdinį duomenų tvarkymo veiklos įrašų žurnalą teismams;
- 2) parengė Asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklių ir Pavyzdinių vaizdo duomenų tvarkymo teisme taisyklių projektus;
- 3) parengė Asmens duomenų tvarkymo Nacionalinėje teismų administracijoje taisyklių ir Vaizdo duomenų tvarkymo Nacionalinėje teismų administracijoje taisyklių projektus;
- 4) inicijavo, kad Administracijos ir teismų interneto svetainėse būtų sukurta atskira sritis „Asmens duomenų apsauga“ ir parengė joje skelbtiną informaciją duomenų subjektams apie asmens duomenų tvarkymą Administracijoje ir teismuose;
- 5) parengė pasiūlymus Teisingumo ministerijai dėl Teismų įstatymo ir Nacionalinės teismų administracijos įstatymo pakeitimų, derinant su Reglamentu;
- 6) skaitė pranešimus apie asmens duomenų tvarkymo ypatumus teismuose Reglamento kontekste 3 renginiuose: teismų informacinių technologijų specialistų susitikime (2018 m. rugsėjo 20 d.), teoriniame-praktiniame seminare Regionų apygardos administracinio teismo teisėjams ir teismo darbuotojams (2018 m. rugsėjo 21 d.), teismų raštinių darbuotojų (vedėjų) suvažiavime (2018 m. gruodžio 14 d.);
- 7) rengė rekomendacijas teismams dėl Reglamento taikymo ir įgyvendinimo (dėl esminių asmens duomenų tvarkymo teismuose ypatumų ir duomenų subjektų teisių įgyvendinimo; dėl asmens duomenų tvarkymo veiklos įrašų ir poreikio peržiūrėti vidaus teisės aktus; dėl poveikio duomenų apsaugai vertinimo; dėl duomenų apsaugos pareigūno; dėl Asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklių);
- 8) teikė Administracijos ir teismų darbuotojams informaciją apie asmens duomenų apsaugos reformą;
- 9) pirmininkavo Darbo grupės⁷, kuriai Teisėjų tarybos nutarimu pavesta iki 2019 m. sausio 25 d. atlikti teismų procesinės veiklos teisinio reguliavimo sisteminių įvertinimą Reglamento kontekste, posėdžiams ir parengė Darbo grupės išvadą dėl proceso įstatymų bei juos įgyvendinančių teisės aktų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą teismuose, tikslinimo poreikio projektą;
- 10) teikė konsultacijas teismų darbuotojams Reglamento ir jį detalizuojančių teisės aktų įgyvendinimo ir taikymo bei asmens duomenų tvarkymo klausimais (iš viso suteikė 68 konsultacijas, iš jų – 46 telefonu, 20 el. paštu, 2 – žodžiu, asmeniškai). Aktyviausiai klausimus

⁶ Teisėjų tarybos 2018 m. vasario 23 d. protokoliniu nutarimu nustatyta, kad, vadovaujantis Reglamento 37 straipsnio 3 dalimi, skiriamas vienas duomenų apsaugos pareigūnas Lietuvos Respublikos teismams ir Administracijai, ir pavesta Administracijai atlikti veiksmus, susijusius su šios pareigybės įsteigimu ir pareigūno įdarbinimu Administracijoje.

⁷ Siekiant užtikrinti, kad asmens duomenų tvarkymo teismuose teismams vykdant teisingumą (teisminius įgaliojimus) teisinis reguliavimas atitiktų Reglamento reikalavimus bei įgyvendinti teisėkūros sistemiškumo ir aiškumo principus ir kad teismų sistemoje šiuo klausimu būtų formuojama vienoda asmens duomenų apsaugos politika, Teisėjų tarybos 2018 m. spalio 26 d. nutarimu Nr. 13P-109-(7.1.2) „Dėl darbo grupės sudarymo“ buvo sudaryta tarpinstitucinė darbo grupė, susidedanti iš Lietuvos Respublikos teismų, Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos, Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos ir Nacionalinės teismų administracijos atstovų.

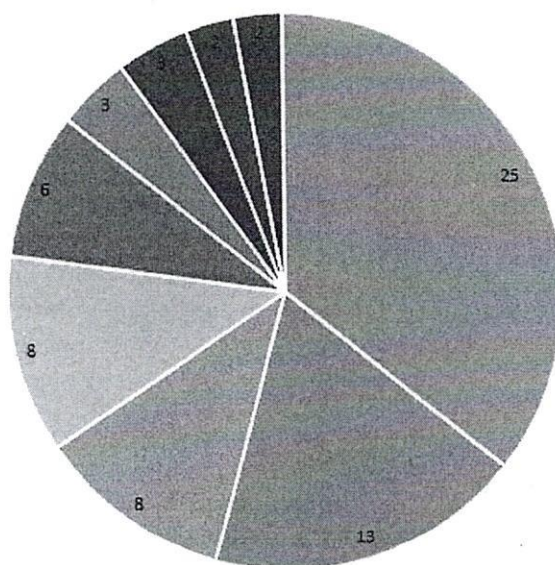
dėl įvykusios asmens duomenų apsaugos reformos ir asmens duomenų tvarkymo teismuose kėlė Šiaulių apygardos teismas, Plungės apylinkės teismas ir Klaipėdos apylinkės teismas.

DUOMENŲ APSAUGOS PAREIGŪNO TEISMAMS SUTEIKTŲ KONSULTACIJŲ SKAIČIUS

Įvykus asmens duomenų apsaugos reformai, teismams kilo nemažai klausimų dėl tinkamo Reglamento ir jį detalizuojančių teisės aktų įgyvendinimo ir taikymo. Daugiausiai teismams kilo klausimų dėl duomenų tvarkymo veiklos įrašų, kaip vienos iš Reglamente įtvirtintų duomenų valdytojų atskaitomybės priemonių, dėl teisme vykdomo vaizdo stebėjimo ir vaizdo duomenų tvarkymo, taip pat dėl asmens duomenų saugumo pažeidimų dokumentavimo bei susipažinimo su išnagrinėtų bylų medžiaga probleminių aspektų.

DAŽNIAUSIAI TEISMŲ UŽDUODAMI KLAUSIMAI

- Dėl duomenų tvarkymo veiklos įrašų
- Dėl vaizdo duomenų tvarkymo teisme
- Dėl susipažinimo su išnagrinėtų bylų medžiaga
- Dėl asmens duomenų saugumo pažeidimų žurnalo
- Dėl asmens duomenų tvarkymo teisme taisyklių
- Dėl asmenų, dalyvaujančių teismo renginiuose, fotografavimo
- Dėl supažindinimo su asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklėmis
- Dėl teismo darbuotojų asmens duomenų saugumo politikos
- Dėl duomenų subjekto teisės susipažinti su vaizdo duomenimis

Duomenų apsaugos pareigūno kvalifikacijos kėlimas

Įvertinus asmens duomenų apsaugos naujovių reikšmę visai teismų sistemai, duomenų apsaugos pareigūnui buvo sudarytos sąlygos išlaikyti ir gilinti turimas ekspertines žinias asmens duomenų apsaugos srityje.

2018 metais duomenų apsaugos pareigūnas dalyvavo 7 įvairaus pobūdžio Lietuvoje organizuojuose kvalifikacijos kėlimo renginiuose (seminaruose, mokymuose, diskusijose, tarptautinėse konferencijose), kuriuose buvo aptariami su asmens duomenų apsauga susiję klausimai, taip pat vyko į Masaryk universitetą (Brno, Čekijos Respublika) dalyvauti tarptautiniuose mokymuose, kuriuose buvo dalijamasi Reglamento ir Policijos direktyvos įgyvendinimo teismų sistemoje patirtimi.

Pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys asmens duomenų tvarkymą teismuose ir Administracijoje

Įvykus asmens duomenų apsaugos reformai, pagrindiniai teisės aktai, reglamentuojantys asmens duomenų tvarkymą teismuose ir Administracijoje, yra šie:

Teismuose	Administracijoje
Reglamentas; Proceso įstatymai; Policijos direktyvą įgyvendinantis įstatymas; Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas; Asmens duomenų tvarkymo teismuose taisyklės, patvirtintos Teisėjų tarybos 2018 m. rugpjūčio 31 d. nutarimu Nr. 13P-80-(7.1.2); Vaizdo duomenų tvarkymo teisme pavyzdinės taisyklės, patvirtintos Teisėjų tarybos 2018 m. spalio 26 d. nutarimu Nr. 13P-108-(7.1.2), ir jų pagrindu kiekviename teisme priimti vidaus teisės aktai, reglamentuojantys vaizdo duomenų tvarkymą teisme.	Reglamentas; Asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas; Asmens duomenų tvarkymo Nacionalinėje teismų administracijoje taisyklės, patvirtintos Administracijos direktoriaus 2018 m. rugsėjo 12 d. įsakymu Nr. 6P-80-(1.1); Vaizdo duomenų tvarkymo Nacionalinėje teismų administracijoje taisyklės, patvirtintos Administracijos direktoriaus 2018 m. lapkričio 6 d. įsakymu Nr. 6P-100-(1.1).

Planuojant teismų ir Administracijos vidaus dokumentų, reglamentuojančių asmens duomenų tvarkymą, pakeitimus turėtų būti atsižvelgta ne tik į Reglamento, bet ir į kitų lentelėje nurodytų teisės aktų reikalavimus.

Tolimesni darbai ir iššūkiai

Dėl teisingumo (teisminių įgaliojimų) vykdymo tikslais tvarkomų asmens duomenų tvarkymo ypatumų, kurie, kaip minėta, nėra detalčiau aptarti įstatymo lygmeniu, išlieka poreikis ir toliau ieškoti būdų, kaip šiuos klausimus teisiškai sureguliuoti (proceso įstatymuose, juos įgyvendinančiuose teisės aktuose, Teisėjų tarybos nutarimuose ir kt.) ir tinkamai iškomunikuoti visai teismų sistemai.

Atsižvelgiant į tai, 2019 metais planuojama tęsti minėtos Darbo grupės pradėtus darbus, siekiant, kad teismų procesinės veiklos teisinis reguliavimas atitiktų Reglamento reikalavimus ir būtų įgyvendinti teisėkūros sistemiškumo ir aiškumo principai. Taip pat planuojami duomenų apsaugos pareigūno susitikimai su teismais asmens duomenų tvarkymo teismuose klausimams aptarti.

Įvertinus tai, kad teismuose ir Administracijoje gali įvykti reikšmingų pokyčių, galinčių pakeisti asmens duomenų apsaugos rizikas ir lemiančių poreikį atlikti poveikio duomenų apsaugai vertinimą (pavyzdžiui, kuriant ir (ar) diegiant naujas technologijas, keičiantis tvarkomų asmens duomenų apimčiai ir pan.), duomenų apsaugos pareigūnui pavesta iki 2019 metų III ketv. pab. parengti teismų ir Administracijos poveikio asmens duomenų apsaugai vertinimo metodikų projektus.

Duomenų apsaugos pareigūnė

Inga Dauparaitė